

Privatpersoner avråds från att transportera barn som flyr Ukraina utan sina vårdnadshavare

En betydande del av människor som flyr kriget i Ukraina är barn. Det finns en stark och lovvärd vilja att hjälpa dem. Barnombudsmannen och Rädda Barnen vill påminna om att hjälp till barn som flyr utan sina vårdnadshavare hör till myndigheterna.

På grund av konflikten i Ukraina flyr ett stort antal människor nu till andra delar av Europa. En betydande del av dem är barn, och en del av barnen flyr utan sina vårdnadshavare. Situationerna under flykten är kaotiska. Det finns trängsel och en hel del oorganiserad verksamhet vid gränserna.

Människor befinner sig i en nödsituationen och såväl vuxna som barn är trötta och traumatiserade.

Den gemensamma oron för barnen är stor. Även i Finland har frivilliga aktiverats och organiserar resor att hämta flyktingar från till exempel Polen. Barnombudsmannen Elina Pekkarinen och Rädda Barnen vill påminna om att i krissituationer är det alltid i första hand myndigheterna som ansvarar för hjälpen, särskilt för barn som flyr utan sina vårdnadshavare. Med barn avses enligt FN:s konvention om barnets rättigheter varje människa som inte har fyllt 18 år.

Barn på flykt befinner sig i en extremt sårbar ställning och behöver särskilt skydd. De löper en hög risk att hamna i farliga situationer under sin flykt. Barn kan hamna i händerna av människohandlare eller andra kriminella aktörer – och till och med bli offer för sexuellt våld.

Transport av barn på eget initiativ kan uppfylla rekvisiten för bortförande av barn

Transporter från ett land till ett annat innebär en risk för att transport av barn på eget initiativ även när det sker av välvilja kan uppfylla rekvisiten för bortförande av barn, alltså att barn utan vårdnadshavarens samtycke transporteras till ett annat land som ratificerat Haagkonventionen om bortföranden av barn.

Barnombudsmannen och Rädda Barnen vill påminna om att utredningen av situationen för barn som flyr utan sina vårdnadshavare hör i första hand till myndigheterna. Barn som redan anlänt till Finland utan sina juridiska vårdnadshavare ska omedelbart bringas till myndigheternas kännedom och hänvisas till barnskyddet.

Barnen bör i första hand registreras och bringas till barnskyddets kännedom redan i det land dit de anländer först. Det är viktigt att hjälpen till barn under flykten lämnas för myndigheterna och yrkespersonerna hos internationella humanitära organisationer.

Familjeåterföreningar är krävande och barnen behöver stöd

Att spåra vårdnadshavare till ensamkommande barn är en krävande uppgift som ska lämnas för myndigheterna. För barn som anländer till landet utan en vårdnadshavare som kan bevisas vara barnets juridiska vårdnadshavare förordnas i Finland och de flesta andra EU-länder en representant som bevakar barnets intressen.

Barn som ensamma flyr kriget kan inte i den rådande situationen adopteras. Valvira har publicerat ett [meddelande](#) om frågan. Barnombudsmannen och Rädda Barnen instämmer i meddelandet och rekommenderar allmänheten att bekanta sig med den. Meddelandet har publicerats på [finska](#), svenska, [engelska](#) och [ukrainska](#).

FN:s [konvention](#) om barnets rättigheter och dess [fakultativa protokoll](#) om handel med barn och barn i väpnade konflikter skyddar barn på flykt. Människohandel förhindras också med stöd av Europarådets

[konvention](#) om bekämpande av människohandel. Myndigheterna känner till lagstiftningen och innehållen i människorättskonventionerna. De är skyldiga att följa lagen och konventionerna samt att ta ansvar för barnen. Myndigheterna har också till uppgift att sörja för familjeåterföreningar. Vi uppmanar barnfamiljer som har privat inkvartering i Finland att kontakta myndigheterna i sitt område så att barnens rätt till småbarnspedagogik, skolgång, hälsovård och övrigt stöd kan tillgodoses. Barn som flytt från konfliktområden har ofta även behov för psykiskt stöd. Om behovet för inkvartering blir långvarigt är det också bra att kartlägga familjernas boendeförhållanden.

Ytterligare information

Elina Pekkarinen, barnombudsmannen, tfn [0295 666 858](tel:0295666858), lapsiasiavaltuutettu@oikeus.fi

Eveliina Viitanen, specialrådgivare, flyktingar och barn på flykt, Rädda Barnen rf, tfn 050 911 9295, eveliina.viitanen@pelastakaalapset.fi

Riitta Hyytinen, programdirektör för hemlandet, Rädda Barnen rf, tfn [050 431 0094](tel:0504310094), riitta.hyytinen@pelastakaalapset.fi